

Mr. T. LEBRET: **DE BRAAKMAN**

Vóór de afsluiting, in 1952, drong de Braakman vanuit de Westerschelde ca 8 km landinwaarts, tot bij de Belgische grens. Van dit gebied bestond ca 500 ha uit schorren, het overige (ca 1000 ha) liep bij hoog tij onder, doch bij eb vielen uitgestrekte zandplaten en slikbanken droog.

Op de schorren broedden *kapmeeuwen visdiefjes* en *grote sterns*, voorts o.a. *scholeksters*, *tureluurs* en *wilde eenden*. In de trektijd pleisterden er duizenden steltlopers, eenden en ganzen. Vóór de afsluiting had de mens er weinig in te brengen, het gebied was natuurterrein, waar elementaire krachten van water en wind en van eb en vloed de baas waren. Slechts enkele gelukkigen konden het gebied toen bezoeken en er genieten van het natuurleven. De afsluiting bande het getij en maakte landbouw, boerderijbouw en wegeaanleg mogelijk. Het gebied ligt echter vlak bij de Westerschelde, die voorlopig niet zal worden afgesloten. Bovendien ligt er in de nieuwe Braakmanpolder een vrij groot areaal water en zeer laag gelegen zand en slik, dat voor landbouw ongeschikt is. Voorts zullen in de polder boscomplexen worden aangelegd. Deze factoren: ligging bij een zee-arm en een groot areaal van water, slik en bos maken de „ontsloten” Braakman tot een *ornithologisch gebied van grote belangrĳkheid*. Belgische vogelliefhebbers komen er vele. Het doel van deze notitie is, ook in Nederland belangstelling voor dit terrein te wekken.

Voorjaar 1953 hingen wekenlang valse rookwolken boven de nieuwe polder: de dode spartina-vegetatie werd verbrand. Daarna kwamen grommende bull-dozers en draglines. In ongecultiveerde delen broedden o.a. *velduil*, *asgrauwe kiekendief* en *zilvermeeuw*.

In 1954 kwam het gebied tot rust: de landbouwgrond was in cultuur gebracht: het overige bleef natuurruimte, waarvan echter een deel recreatiegebied wordt (hotel, bungalows, speelweide, jachthaventje). In 1954 en 1955 is reeds een deel van het bos ingeplant.

Broedvogels (1956):

Bergeend: Enkele paren in konijnenholten; vele paren komen met jongen uit naburige polders naar de Braakmankreek.

Wilde eend: In bouwland en in ruigte in het natuurreservaat.

Asgrauwe en bruine kiekendief: Broeden in de zeer uitgestrekte graan- en koolzaadvelden niet uitgesloten.

Kluut: Overal op slikken en aan water grenzend bouw- en weiland, tientallen.

Bontbekplevier: In 1956 één paar.

Kleine plevier: 10-tallen paren op onbegroeide schelpenbanken.

Strandplevier: idem.

Kievit: Ongeveer als kluut.

Scholekster: idem.

Tureluur: Enkele paren in welige pioniervegetatie op laag terrein.

Zilvermeeuw: Enkele verspreide nesten.

Kapmeeuw: Na een „hausse” in 1954 nagenoeg verdwenen. Wel op spartina-schorre voor de afsluitdijk aan de Westerschelde.

Visdiefje: Van jaar tot jaar toenemend; thans ca 150 paar.

Dwergstern: Door geleidelijk begroeid raken der stuifzanden en schelpgronden afnemend; nog een 20 paar.

Patrijs: Algemeen.

Fazant: Enkele paren.

Veldleeuwerik: Algemeen.

Boerenzwaluw: Onder bruggen.

Oeverzwaluw: In steilten, ca 15 paar.

Witte kwikstaart: Bij loodsen, in stapels drain-buizen, etc.

Gele kwikstaart: Algemeen.

Graspieper: idem.

Grauwe gors: 1 broedgeval.

Mereel: 1 broedgeval.

Dit is echter niet de gehele zomerfauna: enkele *aalscholvers* en *lepelaars* zijn steeds aanwezig. Voorts bij hoog water „overtijende” grote troepen *scholeksters*, *rosse grutto's* en *wulpen* en vele andere steltlopersoorten. Na de broedtijd, in augustus, sterke toename van deze vogels en vele andere soorten, vooral *silverplevieren*, *bontbekjes*, *groenpooten* en *zwarte ruiters*. Ook *krombekstrandlopers* komen er. In najaar en winter is er veel te genieten: reeds in september kunnen er ca 4000 *wilde eenden* bijeen zijn, in oktober komen grote troepen *smienten*, *slobeenden*, *wintertalingen* en *pijlstaarten*, in december volgen *duikeenden*: vooral *nonnetjes*, *brilduikers*, *middelste zagers*, *toppers* en *kuifeenden*, ook de grote *zee-eend* in enkele exemplaren. Voorts *kolgans* en *rietgans* in grote troepen, soms duizend en meer; de *brandgans* is er minder talrijk. Na strenge winters komen er troepen *wilde* en *kleine zwanen*. *Bruine* en *blauwe kiekendief*, *buizerd* en *slechtvalk* bieden spannende jachttuferelen. In februari 1956 werden er weken lang ca 25.000—30.000 vogels gevoederd, meest *smienten*, *meerkoeten* en *wilde eenden*. Deze voederactie werd georganiseerd door de jachtopziener, de heer R. Visser, die ook de bewaking van het natuurreservaat en het ringen van jonge vogels voor zijn rekening neemt.

Hoewel het natuurreservaat niet toegankelijk is, is de vogelbevolking in de Braakman overigens in al zijn aspecten het gehele jaar door gemakkelijk te observeren vanaf de wegen en de dijken. Ik hoop dat velen van deze gelegenheid gebruik zullen maken.

De illustraties in dit nummer zijn van mevr. Dr. A. Vollgraff-Roos, pags. 16, 18, 21 en 22 en Rein Stuurman, pags. 4, 6, 7, 9, 13, 15, 17 en 24. De cliché's werden ons welwillend afgestaan door het Algemeen Handelsblad N.V. te Amsterdam en de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels.

De omslagfoto werd gratis beschikbaar gesteld door de Amsterdamse fotograaf Aart Klein.

Het is de bedoeling, op elk nummer een andere foto te publiceren, waarvoor wij ook gaarne inzendingen van lezers tegemoet zien.